

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מגילה ז' ע"ב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריאה

אוי

וכתב בפנים יפות (בראשית ב, ז), וז"ל, אחז"ל (ברכות סא ע"א) וייצר בשתי יודין, אוי לי מיוצרי אוי לי מיצרי, והענין הוא שהקב"ה ברא את האדם במשקל היצ"ט והיצה"ר, וביד האדם להגביר היצ"ט על היצה"ר, עד שיתהפך היצה"ר ג"כ לטוב, כמ"ש (ברכות נד ע"א) בכל לבבך, בשני יצריך וכו', ונעשה משניהם לב אחד, ואז ישכון לבטח, עכ"ל. וזהו בחינת שלום.

ובעומק יותר, כתב בפנים יפות (דברים, מ, ה) וז"ל, כשהוא נוטה אחר תאות עוה"ז מפסיד חיי עוה"ב, ע"ז אומר אוי לי מיוצרי, ואם מסגף את עצמו בעוה"ז כדי להנחיל עוה"ב, ע"ז אומר אוי לי מיצרי, אך אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ז, כט) כי אלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות, כי אם לא חטא אדם, היה נוחל שני עולמות, וכו', והיה נוחל עוה"ב (ועוה"ז) וכו', והיה טוב לו מיוצרו ומיצרו, עכ"ל.

וזוהו מדרגת שלום, עין דרך עץ החיים (ד"ה ויניחיהו בגן עדן).

וכך נעשה חיי האדם מחמת תולדות החטא, תדיר אוי, כלשון רש"י (ברכות שם) אוי לי מיוצרי - אם אלך אחרי יצרי, ואם לא אלך אחרי - אוי לי מיצרי המיגעני בהרהורים, עכ"ל. ועיין בן יהוידע (פסחים פז ע"א, ד"ה והנה הרב עיון יעקב). ועיין ליקוטי תפלות (ח"א, תפלה פא), ועלים לתרופה (מכתב קפו).

כתיב (במדבר כד, כג) וישא משלו ויאמר אוי מי יתנה משמו אל.

במלחמה, וכאשר נראה שאינם נוצחים אלא להיפך, אומרים: אוי, כמ"ש (שמואל א, ד, ז - י) ויכאו הפלשתים פי אָמְרוּ פֶּא אֱלֹהִים אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אוי לנו פי לא הִתְּהָ פִּזְאָת אֶתְמוֹל שְׁלָשָׁם. אוי לנו מי יצילנו מיד האֱלֹהִים הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמְּכִים אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מָקוֹם בַּמִּדְבָּר הַתְּחִיָּקוּ וְהָיוּ לְאֹנְשֵׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲבֹדוּ לְעִבְרִים פֶּאֶשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וְהָיִיתֶם לְאֹנְשֵׁים וְנִלְחַמְתֶּם. וַיִּלְחַמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּגְּגֶף יִשְׂרָאֵל. וכתב (ירמיה ו, ד) קִדְּשׁוּ עֲלֵיָהּ מִלְחָמָה קוּמוּ וְנַעֲלֶה בְּצִהְרֵי אֹי לָנוּ פִּי פִּנָּה הַיּוֹם פִּי יָנֹטוּ צְלִי עָרֵב.

ולשון אוי, כתב במצודות ציון (ירמיה, יד, יג), וז"ל, אהה - ענינו כמו אוי, עכ"ל. עוד כתב (נחום ג, א) הוי - כמו אוי, עכ"ל. עוד כתב האבן עזרא (קהלת י, טז), וז"ל, ומלת אי כמו אוי כמו ואי לו, עכ"ל.

והבן שכל מילים הללו; אוי - אהה - הוי - אי, הם אותיות של שם הוי"ה ב"ה, ואותיות של שם אהי"ה. ולמי ששמות הללו אינם מאירים לו כראוי, זהו 'אוי', והבן.

ואמרו (ברכות סא ע"א) אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי. ו'אוי' הוא עיקר המלחמה של האדם עמו. כדברי חובות הלבבות הנודע (שער יחוד המעשה, פ"ה) שהמשיל את המלחמה הגדולה, למלחמת האדם עם יצרו.